

Vijesti

BORAVAK STRANIH SPELEOLOGA

Tokom ljeta 1964. boravila je kod nas veća grupa poljskih speleologa na čelu s Janom Rudnickim. To su bili članovi Speleo-kluba iz Varšave, koji su s nekim našim članovima posjetili Plitvička jezera i spilje u Nacionalnom parku i Cerovačke spilje. Sami su dalje bili na Južnom Velebitu, te su prošli Paklencu i spilje u njenom kanjonu. Na povratku s mora posjetili su neke spilje u Sloveniji.

U zajednici s članovima Speleološkog društva Hrvatske velika grupa speleologa iz Welsa pokušala se spustiti na dno jame Balinke u Lici. Zbog komplicirane konfiguracije jame i nedostatka vremena ekipa je uspjela doseći dubinu od samo 218 metara unatoč gotovo jednoj toni samo speleološke opreme.

U 1965. bilo je nekoliko speleoloških grupa iz Poljske. Opet su tu bili članovi Speleo-kluba iz Varšave ovaj puta s Januszom Oniszkieviczem na čelu. Oni su posjetili Cerovačke spilje, spuštali se u Tučić-ponor na gračačkom polju i boravili su duže vrijeme na Južnom Velebitu. Druga grupa na čelu s Marijanom Pulinom, članovi Speleološke sekcije Univerziteta u Wrocławu, boravila je na Sjevernom Velebitu u okolini Zavižana i posjetila tamo neke jame i spilje i ujedno vršila naučna ispitivanja krša. Objie su grupe na kraju svog boravika učestvovala u radu IV svjetskog speleološkog kongresa u Postojni i Ljubljani.

Po završetku kongresa Zagreb je posjetio čuveni francuski bio-speleolog Albert Vandel, šef svjetski poznatog speleološko-biološkog podzemnog laboratorija u Francuskoj. U prostorijama Geografskog fakulteta održao je predavanje o radu tog laboratorija. Osim kolor-dijapozitiva, kojima je popratio svoje predavanje, pokazao je i dva filma u boji o životu nekih spiljskih životinja snimljenih u spilji u kojoj se nalazi podzemni laboratorij.

Od jeseni 1965. do ljeta 1966. u Zagrebu je boravio mađarski speleolog Ferencz Czer. Na osnovu tehničke razmjene među državama on je kao inženjer kemije radio u institutu »Ruder Bošković«. Sudjelovao je na IV svjetskom speleološkom kongresu u Ljubljani, gdje je održao predavanje o stvaranju spiljskih kristala. Sa zagrebačkim planinarima i speleolozima često je išao na planinarske i speleološke izlete i istraživanja. U prostorijama PD »Zeljezničar« dva puta je održao predavanje uz projekcije kolor-dijapozitiva o speleologiji u Mađarskoj i jedanput je prikazao dva speleološka filma koje je snimila Speleološka grupa Univerziteta u Budimpešti čiji je i on član.

Koncem proljeća bio je u Zagrebu austrijski speleolog Gustav Abel. Taj, još uvijek aktivan, speleolog iz Salcburga, dobio je ove godine zlatnu speleološku značku od Austrijskog Speleološkog društva za 50-godišnjicu speleološkog rada. S velikim smo zadovoljstvom pogledali seriju kolor-dijapozitiva u prostorijama PD »Zagreb« o neobično zanimljivim spiljskim sistemima okolice Salcburga, o »Svijetu ledenih divova«. Autorove izvrsne snimke prikazale su ujedno i rad speleologa iz Salcburga.

U VIII mjesecu 1966. ponovo je kod nas boravila velika grupa speleologa iz Welsa, koja je sa svega par članova Speleološkog društva Hrvatske istraživala jamu Balinku i još neke speleološke objekte u okolini Blata u Lici. Ovaj je puta ekipa postigla potpuni uspjeh, jer joj je uspjelo sići na dno jame duboke 312 metara i naći posmrtno ostatke četvorice narodnih heroja, koji su tu bačeni za vrijeme rata. Ova je grupa Velšana došla vlastitim autobusom i jednim terenskim kolima sa oko

dvije tone razne opreme (motornim vitiom, agregatom za struju, razglasnom stanicom, fotoografskim laboratorijem, električnim bušilicama, koloturima, čeličnim cijevima i dr), sve posebno nabavljeno specijalno za ovo istraživanje. Po završetku akcije, zbog značaja vađenja kostiju palih heroja, ovi su speleolozi bili gosti Izvršnog vijeća Sabora Hrvatske s čijim su predstavnicima posjetili Plitvička jezera, gdje su im i uručene nagrade za njihov trud.

Koristeći godišnji odmor u Jugoslaviji u X. mjesecu 1966. u Zagreb su došli mađarski speleolozi Arpad Czeko iz Budimpešte i jedan speleolog iz Miškočca. Oni su s članovima SO PD »Zeljezničar« dva dana istraživali jame i spilje u okolini Generalskog Stola, a onda nastavili put na more.

Ing. Vladimir Božić

SPELEOLOGIJA NA IZLOŽBAMA

U proljeće 1966. u prostorijama Foto-kluba Zagreb održana je prva samostalna izložba umjetničke speleološke fotografije našeg člana ing. Srećka Božičevića pod naslovom »Svjetla pod zemljom«. Posjetiocima nespeleolozima izložba se svidjela u cjelini. Na izložbi su uz obične crno-bijele fotografije bile izložene i fotografije u boji, a osim toga, autor je posjetiocima izložbe prikazivao i seriju kolor-dijapozitiva iz pećina.

Neke fotografije te izložbe bile su izložene ove jeseni na Trgu republike u Zagrebu u reklamnim ormarićima »7 dana« opet pod naslovom »Svjetla pod zemljom«. I ovdje su najveću pažnju privlačile fotografije »Hirošima« i »Vječni plamen«.

Početak ljeta održana je u prostorijama Pošte 1. u Zagrebu izložba planinarske fotografije u organizaciji Planinarskog odbora grada Zagreba. Na izložbi je pored planinarskih fotografija bilo i fotografija snimljenih u podzemlju. Iako su te speleološke fotografije bile po motivima vrlo interesantne i neke od njih došle čak u uži izbor, nisu dobile niti jednu nagradu. Prvu nagradu stručnog žirija za fotografiju »Na vrhu pod oblacima« i drugu nagradu publike za sliku »Sklonište gusara« dobio je naš član ing. Srećko Božičević.

Društvo za zaštitu prirode grada Zagreba organiziralo je tokom XI mjeseca 1966. svoju izložbu u prostorijama Umjetničkog paviljona. Na toj, za svakog ljubitelja prirode interesantnoj izložbi, bilo je poklonjeno dosta mjesta i zaštiti speleoloških objekata u Hrvatskoj. Fotografije iz podzemlja bile su smještene na posebnom speleološkom panou, ali ih je bilo i na drugima. Dvadesetak velikih fotografija, koje prikazuju ljepote i interesantnosti najpoznatijih spilja u Hrvatskoj, bile su djelo speleologa-planinara iz Zagreba. (Ing. Vladimir Božić)

Prigodom proslave 100-godišnjice Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu je u prostorijama Arheološkog instituta bila otvorena izložba posvećena arheološkom istraživanju spilja. U tri prostorije instituta bili su izloženi najznačajniji nalazi, rezultat sistematskog iskapanja u Grapčevoj i Markovoj spilji na otoku Hvaru, Vaternici kod Zagreba, Velikoj peći kod Ivanca, Rači na otoku Lastovu i drugima. Izložba je bogato dopunjena sa stratigrafskim presjekom Markove spilje, skicama spilja, velikim fotografijama i literaturom. Ovu izložbu, koja je bila namijenjena samo užem krugu stručnjaka, razgle-

dali su dne 25. XI 1966. i članovi našeg odsjeka, kojom prilikom je prof. Miroslavić detaljno upoznao prisutne s izloženim predmetima, načinom istraživanja, i karakteristikama za nauku dragocjenih nalaza. (Ing. Veljko Segrc)

U Krapini je otvoren muzej obitavališta krapinskog pračovjeka. Pod stručnim rukovodstvom dra Mirka Maleza rekonstruirani su likovi praljudi i praživotinja i izrađeni od plastike u naravnoj veličini. U podnožju brda Hušnjakovo, gdje je u prošlom stoljeću u talozima spilje prof. Gorjanović-Kramberger otkrio ostatke pračovjeka, uređen je sada muzej na otvorenom, koji prikazuje obitavalište naših predaka. Posjetioци mogu vidjeti scenu iz svakodnevnog života pračovjeka — porodični krug oko vatre i borbu s ondašnjim najvećim neprijateljem pračovjeka, sa spiljskim medvjedom. Organizatori ovog vrijednog muzeja namjeravaju muzej proširiti i nadopuniti novim eksponatima. (Ing. Vladimir Božić)

AKCIJE SPASAVANJA U VETERNICI

O problemu zaštite Veternice već je mnogo puta pisano u stručnoj literaturi i dnevnoj štampi. I dalje smo svake godine svjedoci događaja koji sve jače traže da se taj problem što prije riješi. Ono što nas planinare-speleologe najviše zabrinjava to su nesreće koje se događaju neopreznim posjetiocima ove interesantne ali opasne spilje.

U ljetu 1965. dobili smo hitan poziv za spašavanje unesrećenog speleologa negdje u Veternici. Našli smo ga na dnu jame u kojoj su se već dogodile teške nesreće preloma kostiju ruku, nogu, glave i kičme. Zbog slabe rasvjete i ostale opreme jedan je od trojice neopreznih maloljetnih posjetilaca pao u 11 m duboku jamu na oko 900 m od ulaza ispred »Velike dvorane«. Imao je sreću da je prošao samo s iščašenjem ruke i noge, pa njegovu izvlačenje nije predstavljalo veliki problem.

I u proljeće 1966. je ekipa za spašavanje opet imala posla. Jedna je djevojka sama ušla u Veternicu i nije se do drugog dana vratila. Spiljski kanali su u Veternici vrlo komplicirani i nije teško zalutati, pa da bi se pronašao zalutati posjetilac potrebno je sistematski pretražiti sve kanale i pukotine počev od ulaza. Upravo je to i izvršila ekipa i nakon višesatnog traženja pronašla djevojku kod »Prvog slapa« na oko 1300 m od ulaza. Pala joj je u vodu karbidna lampa, a kako drugog svjetla nije imala, nije joj preostalo ništa drugo nego da čeka da netko naiđe. Potpuno sama, u mraku, hladnoći i vlazi ostala je punih 36 sati.

PONOVO PADU U SPILJI VETERNICI

Prilikom jednog izleta u Veternicu učinjenog početkom ove godine speleolozi iz PDS »Velebita« bili su svjedoci umalo tragičnog događaja. Jedan omladinac iz neke neorganizirane grupe, koja je išla na »istraživanje« istraženih dijelova Veternice, okliznuo se na ulazu u Tamnu dvoranu i pao nekih 4 m u dubinu. Srećom, jedina posljedica pada bila je da je smočio hlače, jer je pao u lokuvu s vodom.

Speleolozi iz istog društva bili su 19. veljače ove godine ponovo svjedoci jednog pada. Ovaj puta je pao omladinac, koji je prije također neorganizirano ulazio u Veternicu, ali je želio da se učlani u neki speleološki odsjek. Tako se toga dana priključio speleolozima, koji su krenuli na istraživanje novootkrivenih kanala i dvorana između drugog i trećeg slapa. Dok je voda istraživanja sa starijim speleolozima

izrađivao nacрте, ostali učesnici istraživanja nalazili su se na sigurnom mjestu u jednoj dvorani. Međutim, spomenuti omladinac odvojio se od grupe i počeo se penjati uz deset metara visoku stijenu. Kad je prešao polovinu, otkinuo mu se ručni oprimak i on je pao najprije na izbočinu 2 m ispod sebe, a zatim se odbio do podnožja stijene. Posljedice pada bile su i ovog puta sretnе: dobio je samo nekoliko ogrebotina.

Navedeni slučajevi nisu usamljeni i samo slučajno do sada nije došlo do težih nezgoda, pa je skrajnje vrijeme da se postave vrata na ulaznom dijelu Veternice i na taj način osigura samo organizirano ulaznje u spilju. Prema mišljenju većine speleologa koji poznaju Veternicu, najidealnije mjesto za postavljanje vratiju bilo bi na pedesetom metru od ulaza.

Hervoje Malinar

NESREĆA U MATIČEVOJ JAMI

Početak rujna 1966. dogodio se tragičan udes na padinama Bjelašnice, u kojem je izgubio život planinar, speleolog-amater Franjo Matić. Grupa njegovih drugova iz planinarskih društava »Željezničara«, »Bukovik« i »Bjelašnica« odlučili su da ispituju ponor u kojem je izgubio život njihov drug. Ekipu su sačinjavali Miroslav Ljevak, Erih Hofman, Devat Husić, Zvonko Vlnk, Seka i Boro Radošević, te fotoreporter Salih Kovačević. Voda ekipe je bio Zvonko Talajić, bivši član našeg društva, a sada član »Željezničara« iz Sarajeva.

Pothvat nije bio nimalo jednostavan, jer ekipa nije imala dovoljno materijalnih sredstava niti odgovarajuće opreme. Konačno nakon tražene pomoći naišli su na razumijevanje jedino u organizaciji SOFK-e i uredništva »Večernjih novina«.

Plan akcije su izradili prema šturim podacima koje su prikupili od članova gorske službe spasavanja. Nisu mogli niti slutiti što ih čeka u tami.

Akcija je trajala pet dana i noći. Nakon par metara spuštanja naišli su na komade užeta koje je visilo na ostrim liticama, a pripadalo je vjerojatno Franji Matiću. Iz toga su zaključili da je do nesreće došlo uslijed pucanja užeta koje je strugalo o oštre litice. Daljnje prodiranje je bilo vrlo teško zbog uskih prolaza, glatkih litica, glatkih kamenih »ledenica« i oštrog kamenja na kojemu nije bio moguć veći preдах. Sto su išli dalje, to se grotlo sve više širilo, te su bili primorani da se služe i alpinističkom opremom, da se penju po okomitim liticama ne bi li naišli na koji centimetar ravnog prostora, na koji bi mogli osloniti nogu. Kada su stigli na prostor koji niti u jednom pravcu nije imao više nikakvog otvora, znali su da se nalaze na dnu požora čija je dubina iznosila 75 m. Tu su odali poštu poginulom drugu i u spomen na nj jamu nazvali Matičevom jamom.

U isto vrijeme u novinama su se nizali članci o fantastičnim dostignućima i podvizima dobro opremljenih speleologa koji su se spuštali u Balinku, dok se za akciju grupe sarajevskih speleologa nije znalo — osim u Sarajevu.

Ovo je prvi smrtni slučaj na polju speleologije u poslijeratnom periodu kod nas. Trebalo bi da to služi kao primjer svim planinarima-speleolozima da ne ulaze sami u podzemlje sa pote u tami, već da se ulazi u grupe uz odgoveljnom da budu oni prvi koji će otkriti ljevarajuću opremu, kako ne bi dolazilo do neželjenih posljedica.

Jasenska Odić

Novosti iz naše biblioteke

Od posljednjeg broja »Speleologa« (1962/63) biblioteka našeg Odsjeka primila je u zamjenu mnoge časopise i knjige. Nažalost, dosta zamjena je prestalo stizati kao npr. »Die Höhle« (Austrija), »Die Erde« (Njemačka), »Speleon« (Spanija), »Boletin« (Venecuela) itd. Mnoge institucije i pojedinci su nam međutim nastavili slati svoje edicije na čemu im Odsjek i ovim putem zahvaljuje. Donosimo popis publikacija koje smo primili u zamjenu. Da bismo olakšali zamjenu speleoloških publikacija i drugima, navodimo uz naslove i adrese institucija koje ih štampaju.

AUSTRALIJA

1. »ASF Newsletter« — Australian speleological federation P. O. B. 189, Brodway, NSW, Australija. 23-26/1964., 27-30/1965., 31-33/1966.

AUSTRIJA

1. »Steirische Beiträge zur Hydrologie« — Institut für Mineralogie und Techn. Geologie, Technische Hochschule, Graz, 1963/1964, 1965.
2. Gustav Abel: 16 komada separata »Haus der Natur«, Salzburg.
3. Dr. Alfred Pollak: »Zum gedenken Arthur Winkler-Hermaden«, Graz, 1964.
4. Dr. Hubert Trimmler: »Die Griffener Tropfsteinhöhle« Klagenfurt, 1957.

BELGIJA

1. »Bulletin d'Information« — Fédération spéléologique de Belgique, 121 rue Stéphanie, Bruxelles 2. 1965. No 3, 1966: No 1-2
2. »Bulletin de la CTT« — Commission de topographie et de toponomie de la FSB, 121 rue Stéphanie, Bruxelles 2
3. »Bulletin d'Information« — Equipe spéléo-de Bruxelles, 221 Rue de Haerne, Bruxelles 4, 1961: No 9, 1962: No 11, 1965: No 22-25, 1966: No 26-28.

BUGARSKA

1. Mikov-Džambazov: »Devetaškata peščera«, Sofija, 1960.
2. P. Trantejev: »Peščeri - turistički objekti«, Sofija, 1965.

ČSSR

1. »Slovenský Kras« — Sbornik muzea slovenskeho krasu v Lipt. Mikulaši Slovensko, ČSSR, 1963., 1964/65.
2. »Macoča-Jaro 1965« — Moravský Kras, Blansko.

FRANCUSKA

1. L Aven«-Spéléo Club de la Seine, 4 Rue Mercouer, Paris 11, 1964: No 10-13, 1965: No 15-17, 1966: No 18-19
2. »Grottes et Gouffres« - Spéléo Club de Paris, 7 Rue La Boétie, Paris 8, 1964: No 33-34, 1965: No 35-36, 1966: No 37-38.
3. »Société spéléologique et préhistorique de Bordeaux« - 71 Rue du Loup, Bordeaux, 1963/64: No 14/15.
4. »Spelunca« - Fédération Française de spéléologie, BP 49 Paris 15, 1964: No 1, 1965: No 1-4, 1966: No 1-2.
5. M. Siffre i dr. »Sur le glacier souterrain du Gouffre de scarasson massif de Matguaries«.

6. M. Siffre i dr. »Etude en libre cours des rythmes circadien du pouls . . .« (Mjerenja promjene dnevnog životnog ciklusa i određivanje vremena priikom 2-mjesečnog boravka u pećini); Izdanja: Institut Français de spéléologie, 34 Sqv. St. Etienne, Nice.

GRČKA

1. »Deltion«-Société spéléologique de Grèce, 35 Rue Const/noupoles, N. Smyrne, Athènes. VII: No 5-8, VIII: No 1-7.
2. El. Platakes: »To idiaion autron« (»opisi pećina na Kreti«), Heraklion 1965.

ITALIJA

1. »Bolletino« della Società geografica italiana, Villa Celimontana, Roma, 1964: No 1-2, 1965: No 1-10.
2. »Notiziario« dell Circo'o speleologico Romano, Via Ul. Aldrovandi 18 Roma, 1965: No 11, 1966: No 12.
3. »Rasagna speleologica Italiana« — organo della Società speleologica Italiana, Via Mantana 22, Como 1964: No 1/2, 1965: No 1-4, 1966: No 1-2.
4. Pietro Scotti: »La Società speologica Italiana« (1950-1965), Trieste, 1965.

JUGOSLAVIJA

1. »Acta« — Prirodno naučniot muzej Skopje P. B. 341. No 82-83
2. »Biltten« — Jamarske sekcije P. D. Željezničar, Ljubljana, M. Pijade 39. 1964, 1965, 1966.
3. »Bulletin scientifique« sect. A - Savjet Akademija Nauka SFRJ, Zagreb, Opatička 18 1965: No 1-12, 1966: No 1-12
4. »Fragmenta Balcanica« — Prirodno naučniot muzej Skopje, P. B. 341. No 114-138
5. »Geografski glasnik« — Geografsko društvo Hrvatske, Zagreb, Marulićev trg 19. 1963: No 25, 1964: No 26, 1965: No 27
6. »Geografski vestnik« — Geografsko društvo Slovenije, Ljubljana, Aškerčeva 12, No 36/64
7. »Geografski zbornik« — Inštitut za geografiju SAZU, Ljubljana, Novi trg 3, No 9/1965
8. »Geološki glasnik« — Geološki zavod u Sarajevu, Iliđža, Sarajevska cesta 19 b. No 10/1964
9. »Godišnjak« — Biološki institut Univerziteta, Sarajevo P. B. 281, XVI: 1-2, XVII: 1.
10. »Letopis« — Slovenska akademija znanosti i umjetnosti, Ljubljana, Novi trg 3, 1964: No 15, 1965: No 16.
11. »Naše planine« — Planinarski savez Hrvatske, Zagreb, Gajeva 2a. 1964: No 1-2, 1965: No 1-12, 1966: No 1-12, 1967: No 1-2.
12. »Planinarski vestnik« — Planinarska zveza Slovenije, Ljubljana, Dvorčakova 9 1964: No 1-2, 1965: 1-12, 1966: No 1-12, 1967: No 1-3.
13. »Poročila« — Inštitut za rezikovanje krasa SAZU, Postojna 1966: No 4
14. »Priroda« — Hrvatsko prirodoslovno društvo, Zagreb, Ilica 16 1964: No 1-10, 1965: No 1-10, 1966: No 1-9
15. »Proteus« — Prirodoslovno društvo Slovenije, Ljubljana, Novi trg 4. 64/65: No 1-10, 65/66: No 1-10, 66/67: No 1-6.
16. »Prvi decenij rada Speleološkog društva Hrvatske«, Zagreb 1965.
17. »Zaštita prirode u Hrvatskoj«, Zagreb 1961.

18. Božičević S. »Pećine Palkenice u Južnom Velebitu« Zagreb 1965.
19. Božičević S. »Poljakova pećina« Zagreb 1965.
20. Burić P. »Geologija ležišta boksita Crne Gore« Sarajevo 1966.
21. Čičić S. »Geološki sastav i tektonika sjeveroistočnog dijela planine Majevice« Sarajevo 1966.
22. Čingovski J. »Biološki i ekološki proučavanja na bademovata lisna osa« Skopje 1965.
23. Daniel F.: »Faramta na lepidoptera II na SR Makedonija« Skopje 1964.
24. Lah A.: »Ljubljansko barje«, Ljubljana 1965.
25. Furlan D.: »Temperatura v Sloveniji«, Ljubljana 1965.
26. Malez M.: »Neki noviji rezultati paleontološkog istraživanja pećine Vaternice«, Zagreb 1958.
27. Malez M. »O meteorološkim odnosima u Samogradskoj pećini kod Perušića (Lika)«, Zagreb 1964.
28. Malez M.: »Prilog poznavanju speleoloških odnosa na Glamočkom i Duvanjskom polju«, Zagreb 1964.
29. Malez M.: »Cerovačke pećine«, Zagreb 1965.
30. Malez M.: »Pećina Vaternica u Medvednici«, Zagreb 1965.
31. Meze D.: »Gornja Savinjska dolina«, Ljubljana 1966.
32. Milojević R.: »Geološki sastav i tektonski sklop srednjobosanskih bazena«, Sarajevo 1964.
33. Thurner J.: »Farmata na lepidoptera I od SR Makedonija« Skopje 1964.
Izdaje: »Prirodno naučni muzej« Skopje

MADARSKA

1. »Karszt és barlangkutatás« — MKBT, Budapest VI, Gorkij fasor 46-48, 1965: No 4

NJEMAČKA SR

1. Separati, 3 kom. — Verband der Deutschen Höhlen- u. Karstforscher, E. V. 744 Nürtingen, Jusistrasse 4/2

POLJSKA

1. »Materiały archeologiczne« — Muzeum archeologiczne Kraków, Sw. Jana 22
1964: No 5, 1965: No 6

2. »Materiały starożytne« — Państwowe muzeum archeologiczne, Warszawa, Ul. Długa 52 (arsenal), Tom X/1964.
3. »Przegląd geograficzny« — Instytut geografii Polskiej akademii nauk, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 30
1964: No 1-4, 1965: No 1, 2
4. »Silesia antiqua« — Muzeum archeologiczne, Wrocław, Pl. Wołności 7.
1964: No 6, 1965: No 7, 1966: No 8
5. »Wiadomości archeologiczne« — Państwowe muzeum archeologiczne Warszawa, Ul. Długa 52 (arsenal).

SAD

1. Moore and Nicholas: »Speleology — The study of caves«, Boston 1966.

SSSR

1. »Peščeri« — Permski gosudarstvenij univerzitet im. A. M. Gorkova Perm, 1964: No 4/5
2. »Peščeri Gruzii« — Akademija nauk Gruzinskoj SSSR, Speleologičeskaja komisija, Tbilisi, 1963: No 1, 2
3. Bader O. H.: »Kapovaja peščera«, Moskva 1965.
4. Dubljan-Iljuhin: »Sbornik materijalov po speleoturizmu« Moskva 1964.

SVICARSKA

1. »Stalactite« — Société suisse de spéléologie, 7 Rue de l'arc-enciel, 2300 La Chaux-de-Fonds, 1964: 1/2, 1965: No 1-3, 1966: No 1-3

VELIKA BRITANIJA

1. »Newsletter« — Che'sea speleological society, 12 Heybridge Drive, Barkingside, Ilford, Essex
Vol VII, Vol VIII, Vol IX: No 1-5
2. »The Yorkshire rambler's club Journal« — YRC, 42 York place, Leeds 1
1964: No 32, 1966: No 33
3. »Secrets of the Welsh caves« — The Observer, July 1966.

Ing. Veljko Segre

PREPORUČAMO...

»JAMARSKI PRIROČNIK«

Koncem 1964. u Ljubljani je Društvo za rezikovanje jam Slovenije u izdanju »Mladiške knjige« izdalo vrijednu publikaciju »Jamarski priročnik«.

Ukusno opremljen, pisan slovenskim jezikom, džepnog formata, priručnik ima 150 stranica i ilustriran je s 14 fotografija, 25 skica i 6 tabela. Uredili su ga I. Gams (glavni urednik), P. Habič, R. Savnik i B. Sket.

Obuhvaćena su sva područja speleologije pod naslovima: »Istraživanje speleoloških oblika i postanak speleoloških objekata«, »Speleološka meteorologija«, »Hidrološka mjerenja u speleološkim objektima«, »Ronjenje u speleologiji«, »Biološka istraživanja u speleološkim objektima«, »Speleološki objekt-arheološko nalazište«, »Organizacija speleoloških istraživanja«, »Lična oprema speleologa i pribor za istraživanje«, »Mjerenje speleoloških objekata«.

ta«, »Fotografiranje u speleološkim objektima«, »Prva pomoć speleolozima prilikom povreda« i »Iz povijesti istraživanja kraških speleoloških objekata u Sloveniji«.

Ovom prilikom potrebno je prisjetiti se skripata Planinarskog saveza Hrvatske »Osnovna znanja iz speleologije«, koja su od 1961. pa do pojave ovog priručnika bila jedina speleološka publikacija nastavnog karaktera u Jugoslaviji. Kao prva, imala su naravno i dosta nedostataka, jer su neka područja speleologije bila preopširno, a druga slabo ili nikako obrađena. U ovom priručniku nađena je dobra sredina, pa svi članci, pisani na vrlo pristupačan način, svrsishodno obrađuju materiju.

Ovaj se priručnik preporuča svima koji se bave ili se žele baviti istraživanjem podzemlja.

Ing. Vladimir Božić